

בעניני תשעה באב וט' ימים קודם - שיעור 479

I. פסקי הגר"מ פיינשטיין על בין המצרים וט' באב המובא בספר מועדי ישרון מרב אהרן פעלדער

1. Children under six can eat meat during 9 days.

אג"מ (י"ד ח - רכ"ד) וזה כמג"א (תקנ"א - ס"ק ל"ח) אבל בדגול מרבבה אוסר אפילו לא הגיע לחינוך וכן פסק המ"ב (תקנ"א - ס"ק ע)

2. Children eating early ערב שבת can eat meat.

עיינן בכף החיים (תקנ"א - קנ"ה) דבע"ש אחר חצות מותר לתת לקטנים בשר דיש קצת קדושת שבת אחר חצות

3. Today one can drink wine הבדלה מוצאי שבת.

היום נוהגים דהמכרך שותה היין אף כשיש תינוק שם ומה שמובא ברמ"א (תקנ"א - סעיף י) דנותן לתינוק משום דבזמנו נהגו להבדיל על שכר אבל היום נוהגים דוקא על יין ולכן מותר (מצטל אג"מ)

4. One may eat meat at a סיום although he didn't attend.

5. Unstarched shirts, socks, and underwear may be worn for the first time בגדי זיעה מותר during the nine days.

6. Painting and wallpapering, if started before the nine days can be continued until שבת חזון.

7. Grass should not be cut or mowed during the nine days. זה בגדר יפוי הבית

8. Elective surgery should not be performed.

9. Boating is permissible but canoeing should be avoided. Pleasure trips should also be avoided.

10. Aerobic exercise music is forbidden after ראש החודש.

11. No musical instruments should be played at שבע ברכות but dancing and singing is permissible.

12. כמ"ב (תקנ"א - ז"ח) שבת is permissible only on שהחיינו.

13. Sneakers with decorative leather strips can be worn on תשעה באב.

14. Dishwashing is not permitted the whole day תשעה באב.

וראייתו (תקנ"ד - י"ג) דההולך לשמור פירותיו עובר במים אבל בחזרה אסור

15. One who perspires heavily can use a deodorant. כמו סיכה לרפואה

II. גדלות וכוחות התשובה

(א) אמרו חכמים מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד בו

(זרכות ל"ד): כלומר מעלתן גדולה ממעלת אלו שלא חטאו מעולם מפני שהן כובשים

יצרם יותר מהם (רמב"ם תשובה ז - ז) ודרך משל יותר גדול מי שהיה עני ונעשה

עשיר ע"י עמלתו ממי שקבל עשירותו דרך ירושה או מתנת אחרים ולכאורה צריך

לעמוד לפני בעל תשובה כמו שצריך לעמוד לצדיק גמור ועיינן ביומא (פ"ז)

וברמב"ם (ז - ה) דאין ישראל נגאלין אלא בתשובה ואם עושין תשובה מיד הן נגאלין

(ב) אפילו הרהור קל מועיל לתשובה שדייקו מגמרא (קדושין מ"ט:) דהמקדש אשה ע"מ שאני צדיק אפילו רשע גמור מקודשת דשמא הרהר תשובה בדעתו וכ"כ הרמב"ם (ז - ו) אמש הוא היה שנאווי והיום הוא אהוב

(ג) נאמר במדרש (שיר השירים ה - ג) אמר הקב"ה לישראל בני פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרונות נכנסות בו

III. מהות המצוה

(א) נאמר בתורה וְשָׁבַתְּ עַד ה' אֱלֹקֶיךָ (לוי' ל - ז) והוא השורש למצות תשובה (עיין ברמב"ן) ודעתו וגם דעת הרמב"ם (פרק י) דגדר של תשובה הוא עד ה' אלקיך דהיינו שמרגיש הקב"ה עמו ושמעת בקולו כאילו שומע קולו וזהו תשובה מאהבה ועיין ביומא (פ"ו:) שבתשובה מאהבה העבירות נעשות לו זכויות משא"כ תשובה מיראה דאין כפרה על הרצון שנשאר אצלו שהלוא שב רק מפחד ואין התשובה שלימה עיין ביאורי המפרשים בשיר השירים (ה - ז) על הפסוק אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחתי ולכן בראש השנה אין שום וידוי בהתפלה שעצם המלכיות הוא שהקב"ה עמו וזה עיקר התשובה וזה גופא מתכפר דמלכיות כראוי הוא עיקר התשובה ותשובה מיראה זה שאמרו חז"ל שזדונות כשגגות דלא תיקן לגמרי אלא כששב מאהבה (תשובות והנהגות ז - ל"ז) וזה כוונת חז"ל אני לדודי ודודי לי וכל שיר השירים משל הוא לענין זה לפיכך צריך האדם ליחד עצמו להבין ולהשכיל בחכמות ותבונות המודיעים לו את קונו לפי כחו (רמב"ם פרק י) ועיין ביעב"ץ (צסידורו) דלא מנסים של מצרים נתיסד אמונתו אלא שעוד עם ישראל חי וד"ע שאחר השואה נעשה נס נגלה דהיינו הרבצת התורה והיראה וגמילת חסדים שבדורותינו דאין כמוהו

(ב) עיין בהרמב"ם (תענית ה - ה) דעיקר הד' צומות כדי לעורר הלבבות לפתוח דרכי התשובות ועיין במ"ב (תקמ"ט - ה) שביום התענית חייב כל אדם לפשפש במעשיו ולחזור בתשובה וכן אמרו בשם הגר"ח מבריסק דאם אין תשובה חסר בקיום עיקר חפצא דצום והגר"ח התנגד לצום צום עבור אחינו בני רוסיא שהעיקר לשוב בתשובה קודם הצום ולא סתם לצום ולפי"ז אף האנשים הפטורים מלהתענות אינם פטורים מחיוב התשובה ואדרבה יש להחמיר ביותר (תשובות והנהגות ג - ק"ז)

IV. ההכנות והדרכים לתשובה - אמרו חז"ל באו חשבון

(א) קביעת עתים לתורה - השיבנו אבינו לתורתך ... והחזירנו בתשובה שלימה לפניך דבראתי יצר הרע ובראתי תורה תבלין (סרטים, שיעורים, חכרותות, וחבורות)

(ב) להתדבק באדם גדול שיש בו אהבת השם ומידות טובות כדי ללמוד ממנו אהבת תורה ויראת שמים ולהתרחק מן האחרים (מועדים כהלכה) ועל זה אמרו חז"ל וכו תדבק (זכרי' י - כ)

V. זמן התשובה

(א) אפילו רשע גמור כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירין לו שוב רשעו (קדושין מ:)

(ב) האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה דמן השמים יעכבוהו שלא יחזור בתשובה

VI. ארבעה ועשרים דברים מעכבים את התשובה (רמב"ם פרק ד')

(א) שוגגים - שצריך לידע כל התורה

(ב) מזידין - רגיל בחטא

(ג) בין אדם לחברו - צריך מחילה לפני רבים (רמב"ם) ועיין בשו"ת יחזה דעת (ה - מ"ד) דדעת רבינו ישעיה פינטו דאף לבין אדם למקום אינו מועיל התשובה אם אינו שואל מחילה מחבירו ועיין בדרש משה (צסופו צענין צרוך שפטרני)